

การประเมินมูลค่าทางเศรษฐศาสตร์ โดยวิธีศึกษาต้นทุนการเดินทาง อุทยานแห่งชาติเขาสก

คำนำ

อุทยานแห่งชาติเป็นพื้นที่คุ้มครองของรัฐมีวัตถุประสงค์เพื่อคุ้มครองรักษาทรัพยากรธรรมชาติ สภาวะแวดล้อม และธรรมชาติที่โดดเด่น ได้แก่ พันธุ์ไม้ สัตว์ป่า ของป่า ทิวทัศน์ป่า และภูเขาให้คงอยู่ในสภาพธรรมชาติเดิมไม่ให้เกิดการทำลายหรือเปลี่ยนแปลงไป เพื่อสงวนรักษาแหล่งที่อยู่ของสัตว์หายาก เป็นแหล่งศึกษาวิจัย เกี่ยวกับธรรมชาติ รวมไปถึงเป็นแหล่งท่องเที่ยวพักผ่อนหย่อนใจของประชาชน

จากการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างรวดเร็วโดยไม่ได้วางแผนรองรับกับการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติมากเกินไป ย่อมก่อให้เกิดผลกระทบในทางลบที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ เช่น ปัญหาความเสื่อมโทรมของแหล่งท่องเที่ยวมีขยะและสิ่งปฏิกูลเคลื่อนกลาดอยู่ตามบริเวณแหล่งท่องเที่ยว สูญเสียความสมดุลทางธรรมชาติ ปัญหามลภาวะน้ำเสีย และขยะ ซึ่งมาจากนักท่องเที่ยวผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว ได้แก่ โรงแรม บังกะโล ร้านอาหาร ร้านค้า เป็นต้น แม้การท่องเที่ยวจะสร้างกิจกรรมทางเศรษฐกิจและรายได้จำนวนมากแต่การพัฒนาโดยที่ไม่คำนึงถึงการใช้ทรัพยากรอย่างยั่งยืนจะส่งผลกระทบต่อประเทศระยะยาว นั่นคือเมื่อทรัพยากรธรรมชาติ ภูเขา ป่าไม้ ทะเล ปะการัง ซึ่งเป็นสินค้าหลักที่ดึงดูดความต้องการของนักท่องเที่ยวเสื่อมโทรม จะไม่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้ต่อไป รายได้จากการท่องเที่ยวจะลดลง รวมทั้ง การฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ ต้องใช้เวลานานและมีต้นทุนภายนอกเกิดขึ้น ปัญหาเหล่านี้ ผู้รับภาระและได้รับผลกระทบคือสังคมโดยรวม ไม่ว่าจะทางตรงหรือทางอ้อมก็ตาม

อุทยานแห่งชาติเขาสกดินแดนศูนย์กลางของ “ขุนเขาแห่งป่าฝน” เป็นผืนป่าดิบชื้นผืนใหญ่ที่สุดและมีความสำคัญของภาคใต้อันประกอบไปด้วยอุทยานแห่งชาติเขาสก มีพื้นที่ทั้งสิ้น 2,296,879.5 ไร่ มีความหลากหลายทางชีวภาพสูง อุดมไปด้วยพืชพรรณมากมายหลายชนิด ทั้งพืชพรรณที่หายากและเป็นพืชเฉพาะถิ่น อันได้แก่ บัวผุด ปาล์มเจ้าเมืองถลางหรือปาล์มหลังขาวและปาล์มพระราหู นอกจากนี้ยังเป็นแหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่านานาชนิด โดยเฉพาะพบสัตว์ป่าสงวนถึง 4 ชนิด คือ เก้งหม้อ เลียงผา สมเสร็จ และแมวลายหินอ่อน และประกอบกับสภาพพื้นที่มีทิวทัศน์ที่สวยงาม มีความมหัศจรรย์ทางธรรมชาติทั้งน้ำตก หน้าผา ถ้ำ และ ทิวทัศน์เทือกเขาหินปูนที่ตั้งตระหง่านเหนือผืนน้ำอ่างเก็บน้ำเขื่อนรัชชประภา จนได้รับฉายาว่า กุ้ยหลินเมืองไทย

ในทางเศรษฐศาสตร์ได้เสนอแนวทางการกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมเข้าอุทยานแห่งชาติไว้ 2 แบบ คือ การกำหนดค่าธรรมเนียมจากส่วนเกินผู้บริโภค (consumer surplus) และการกำหนดค่าธรรมเนียมจากความเต็มใจจะจ่าย (willingness to pay) สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ได้ใช้วิธีต้นทุนการเดินทางรายบุคคล (individual travel cost method) เพื่อหาส่วนเกินผู้บริโภคของ

นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาอุทยานแห่งชาติเขาสก และวิธีเหตุการณ์สมมติ (contingent valuation method) เพื่อหาความเต็มใจจะจ่ายค่าธรรมเนียมของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาอุทยานแห่งชาติเขาสก ในการวิจัยครั้งนี้ต้องการที่จะตอบคำถามในประเด็นที่ว่าอัตราค่าธรรมเนียมที่เหมาะสมสำหรับอุทยานแห่งชาติเขาสก ควรจะเป็นเท่าใดและ ณ อัตราค่าธรรมเนียมเท่าใดที่ทำให้อุทยานฯ มีรายได้สูงสุด